

فرهنگیان

www.Farheekhtegan.ir

Sun | 18 Jan 2015 | vol.06 | No. 1575

یکشنبه ۲۸ دی ۱۳۹۳ ■ ۲۶ ربیع‌الاول ۱۴۳۶ ■ ۱۸ ژانویه ۲۰۱۵ ■ شماره ۱۵۷۵

اردوان کامکار، نوازنده پیشرو سنتور در گفت‌وگو با فرهیختگان:

از پیشنهاد پشیمان شدم

یانی ۲ سال است دنبال من است

یبتاپاری در خبرها آمده بود که اردوان کامکار، نوازنده پیشگام سنتور تازه‌ترین الومش را بدون حضور خواننده‌ای صاحب‌نام که قرار بود پیش از این حضور داشته باشد، منتشر خواهد کرد. آهنگساز فیلم سنتوری گفته بود: «بعد از انتشار آلبوم «ریز دانه‌های الماس» تصمیم داشتم اثر جدیدی را روانه بازار موسیقی کنم که به نظر من یکی از آلبوم‌های متفاوت من خواهد بود که اگر خواننده‌ای در آن حضور داشت، شاید این آلبوم یکی از بهترین آثار آن خواننده می‌شدد.» او با بیان این نکته که برای ساخت آلبوم دیگر خود از خواننده استفاده نخواهد کرد، علت تصمیم خود را این‌گونه توضیح داد: «طی این مدت خوانندگانی را برای خوانش این اثر انتخاب کرده بودم، اما به قدری این هنرمندان کارهای دست پایین انجام داده‌اند که واقعا از انتخابم منصرف شدم و ترجیح دادم این آلبوم را بدون خواننده به بازار موسیقی ارائه دهم، چون من به مقوله خوانندگی بسیار با دقت نگاه می‌کنم و تلاش می‌کنم اگر اثری را ارائه می‌دهم این آلبوم از بهترین و هنری‌ترین کیفیت لازم برخوردار باشد.» در پی این خبر و اظهارات شنیده شده پیروان، تصمیم گرفتیم تا در این گفت‌وگو جوابی دلایل او شویم. دلایل ظریفی که بی‌ارتباط به دنیای تجارت نیست و جان کرم‌ق موسیقی اصیل ایرانی را نیز همین مساله تهدید می‌کند. تهدیدی که چهره عربان آن برای اولین‌بار به این صراحت مطرح می‌شود.

و حتی با خواننده نیز تمرین کرده‌اید، اما سرانجام همه را به کنار نهاده‌اید و می‌خواهید بدون کلام آن را منتشر کنید.
بله، چون چاره‌ای دیگر ندارم.

شما می‌توانید چاره‌ای پیدا کنید تا اثر خوبی منتشر کنید. چراکه سرانجام آن اثر شماسمت که در تاریخ موسیقی می‌ماند.
نه چاره‌ای نیست و اثر هم شاید نماند.

مگر کارهای ماندگار آقایان مشکاتیان و لطفی با آقای شجریان از خاطره‌ها می‌رود؟ شما هم می‌توانید نتیجه کار خود را از همایون بگیرید حتی اگر امروزه او پاپ هم بخواند.
مساله پاپ‌خواندن و... نیست. حتی اگر همایون جاز هم بخواند مساله من نیست زیرا هر کاری اگر درست صورت بگیرد و عمل شود به نظر خوب است.

اگر مشکل شما همکاری او با دیگر نوازندگان در سطوح متفاوت نیست و حتی به سمت پاپ‌رفتن سلیقه همایون هم مساله شما نیست، پس علت اینکه

مساله پاپ‌خواندن و... نیست. حتی اگر همایون جاز هم بخواند مساله من نیست و هر کاری اگر درست صورت بگیرد و عمل شود به نظرم خوب است.

اجازه ندادم همایون در آلبوم جدیدم بخواند چون آن شخصیتی را که باید حفظ می‌کرد، حفظ نکرد

مساله پاپ‌خواندن و... نیست. حتی اگر همایون جاز هم بخواند مساله من نیست و هر کاری اگر درست صورت بگیرد و عمل شود به نظرم خوب است.

اجازه ندادم همایون در آلبوم جدیدم بخواند چون آن شخصیتی را که باید حفظ می‌کرد، حفظ نکرد

مساله پاپ‌خواندن و... نیست. حتی اگر همایون جاز هم بخواند مساله من نیست و هر کاری اگر درست صورت بگیرد و عمل شود به نظرم خوب است.

یعنی چه شخصیتی را حفظ نکرد؟
من یکبار گفتم اما شما متوجه نشدید. همایون شجریان بسیار خواننده توانایی است که در این مساله حرفی نیست، اما نباید یکسری کارها را انجام می‌داد. منظورم از این کارها این نیست که چرا همایون رفته با کسی دیگر فلان اثر را تولید کرده است، بلکه فی‌نفسه کاری که انجام داده خارج از قاعده موسیقی ماست. البته من به ایشان حق می‌دهم که برود با آنها کار تولید کند، چراکه آن نوازندگان چیزی از او مطالبه نمی‌کنند که هیچ، بلکه همه را به همایون تقدیم می‌کنند، چون آنها در کنار همایون مطرح می‌شوند. اما من این‌گونه نیستم و نه بولی به او و نه به خودم می‌دادم. متأسفانه همایون کارهایی کرد که از نظر من، تاکید می‌کنم از نظر من درست نبود. شاید از نظر دیگران این مساله درست باشد اما از نظر من و از نظر اندیشه موسیقی من این کارها در شأنی پایین و پست است.

شما این همه تلاش کرده‌اید و قطعه‌ای را در جای صدای خواننده ساخته‌اید

آهنگساز یا خواننده

بارها گلابه و شکایت آهنگسازان را از مساله خواننده‌سالاری شنیده‌ایم یا اینکه آهنگسازان در ارتباط با خوانندگان مشهور دچار مشکلاتی از قبیل عدم تفاهم مالی و شهرتی و... هستند یا اینکه شهرت خوانندگان باعث شده آهنگسازان با خواسته‌هایی مواجه شوند که به جای غنا بخشیدن به موسیقی از حلاوت آن بکاهد و سرانجام آهنگسازان را وادار به انتخاب خواننده‌ای دیگر یا تصمیم دیگری کند که اغلب منجر به نتیجه خوشایندی برای موسیقی ما نشود و لذت شنیدن یک اثر باکیفیت را از ما دریغ کند. مساله‌ای که در این سال‌ها علاوه‌بر دیگر مسائل موجود در موسیقی عامل افت کیفی موسیقی شده این است که خواننده یا آهنگساز کدام‌یک در اثر مشترک بیشتر حق دارند؟

نمی‌دانم چراکه من ایشان را بعد از تمرین ندیدم و متأسفانه چندباری هم که ممکن بود سعادت نداشتم.

پس اعتراض شما به خواننده‌ها که اعلام کرده بودید خوانندگان کارهای دست‌پایین انجام داده‌اند؛ به مساله‌ای دیگری بود؟

بله، صددرصد. چون به آن معنا به انجام دادن کاری سطح پایین یا همکاری با نوازندگان دیگر ژانرها اهمیت نمی‌دهم بلکه اعتقاد دارم اگر کاری در هر ژانری درست انجام شود آن اثر درست برای هنرمند می‌ماند و کارهای قوی را مخدوش نمی‌کند و کارهای قوی همیشه می‌ماند. به همین دلیل چون همایون خواننده بسیار توانایی است من به‌عنوان برادر بزرگ‌ترش می‌گویم که با این همه استعداد باید کارهای بزرگ‌تری کند ولی نمی‌دانم چرا نمی‌کند؟

به هر حال همایون بارها اعلام کرده که دوست دارد ژانرهای مختلف را تجربه کند.

آخر با چه کسانی؟ با کسانی که می‌خواهند از کنار او مشهور شوند و برای شهرت از او استفاده ببرند. در یک اثر مشترک همیشه کسی به دیگری پیشنهاد همکاری می‌کند؛ یا برای شهرت و شأن اجتماعی یا به واسطه مسائل مادی. شاید به کسی اگر بگویند بیا این چهار میلیون دلار را بگیر و با من در آلبوم همکاری کن راضی شود اما مشکل من همین است که قیمتم بالاتر از این است و چهار میلیون دلار نیست و با قیمت مادی همکاری نمی‌کنم. ولی درست است که درآمد اینقدر نیست اما من قیمتم را بالا گذاشتم اما برخی با بعضی شرایط راضی می‌شوند.

به همین علت می‌گویم بیشتر در اینجا مساله خودم مطرح است نه همایون و خوانندگان دیگر. البته خوانندگان دیگر که هنوز به آنها حرفی نزده‌ام می‌گویم این مسائل مادی مرا به گونه‌ای منجر کرد که تصمیم دیگری گرفتم. چراکه اگر بروم با خواننده دیگر آن را مطرح کنم و انرم را برای خواننده جدید تغییر بدهم آن وقت همانند دیگران می‌شوم و بهتر است آن را انجام ندهم.

به هر حال این تفکر شماسمت.
این دلیلی بر این نیست که به خودم مغرورم یا در خودبزرگبینی غرق هستم بلکه تفکر من این است. چراکه در سال آدم‌های بزرگ زیادی دنبال برقراری ارتباط و همکاری با من هستند و حتی دو سال است که می‌دانم آقای یانی دنبال پیدا کردن من است اما هرگز من عکس‌العملی نشان ندادم یا تلاشی نکردم که بخوام با او ارتباط بگیرم چراکه هنوز خودم واقعا نمی‌دانم چه کاری با او می‌توانم انجام بدهم. حالا اگر شخص دیگری بود برای پیدا کردن یانی تلاش می‌کرد تا حداقل در گروه او قرار گیرد تا شاید برای او بهتر شود.

با این‌صحت‌ها آیا برای فیلم سنتوری از آقای مهرجویی دستمزدی دریافت کردید؟
خیر، حتی یک ریال.

از ابتدا آثارتان را برای صدای محسن چاووشی ساخته و تنظیم کرده بودید؟

بله. من به خاطر ایشان همه کاری کردم. گفتم که در برابر بزرگان هیچ حرفی نمی‌زنم. نمونه‌اش همین است. اما اکنون آقای مهرجویی است که دنبال تماس با من است چراکه خواسته مرا برآورده نکرد. حتی من برای فیلم به محسن چاووشی گفتم بخواند. او حرفم را قبول کرد تا بخواند. این کارها را آقای مهرجویی برای فیلم نمی‌توانست این‌گونه منسجم ترتیب دهد که من انجام دادم اما نمی‌دانستم مادیات بسیار کثیف است.

بعد از فیلم هم با شما صحبتی نکردند؟
آقای مهرجویی با من صحبتی نکرد. فقط آقای شریفی‌نیا یکبار صحبت کرد که من دیگر با او هم حرف نزدم. چراکه به من گفت حالا این چهار مضارب‌تان چند؟ با کسی که این‌گونه با من برخورد کند دیگر حرفی ندارم.

#

بارها گلابه و شکایت آهنگسازان را از مساله خواننده‌سالاری شنیده‌ایم یا اینکه آهنگسازان در ارتباط با خوانندگان مشهور دچار مشکلاتی از قبیل عدم تفاهم مالی و شهرتی و... هستند یا اینکه شهرت خوانندگان باعث شده آهنگسازان با خواسته‌هایی مواجه شوند که به جای غنا بخشیدن به موسیقی از حلاوت آن بکاهد و سرانجام آهنگسازان را وادار به انتخاب خواننده‌ای دیگر یا تصمیم دیگری کند که اغلب منجر به نتیجه خوشایندی برای موسیقی ما نشود و لذت شنیدن یک اثر باکیفیت را از ما دریغ کند. مساله‌ای که در این سال‌ها علاوه‌بر دیگر مسائل موجود در موسیقی عامل افت کیفی موسیقی شده این است که خواننده یا آهنگساز کدام‌یک در اثر مشترک بیشتر حق دارند؟

کافه موسیقی

«فانوس شب آغوش»

آلبوم موسیقی «فانوس شب آغوش» با آهنگسازی و تنظیم حسین پرنیا و خوانندگی حسین‌رضا اسدی توسط نشر ایران‌گام منتشر شده است. اسدی که پیش از این نیز آلبوم «لحظه ناب» را با همراهی گروه خورشید به آهنگسازی مجید درخشانی منتشر کرده است؛ این آلبوم را این‌گونه معرفی کرده است: «این آلبوم اثری ارکسترال با تلفیق سازه‌ای کلاسیک و ایرانی است که توسط حسین پرنیا آهنگسازی و تنظیم شده، در این آلبوم بر حفظ اصالت همراه با اجتناب از کلیشه اهتمام شده است. آلبوم «فانوس شب آغوش» از قطعاتی چون «تصنیف «گون و نسیم»، «آواز دست‌ها»، «تصنیف «فانوس شب آغوش»، «تصنیف «تصویر خیال»، «تصنیف «خیال گرم خورشید»، «آواز و ارکستر» و «تصنیف «طلوع تکرار» تشکیل شده است. حسین پرنیا این قطعات را در فضای نوا، دشتی، افشاری، اصفهان، شوشتری و همایون آهنگسازی کرده و از اشعار محمدرضا شفیعی‌کدکنی، فریدون مشیری، امیر ارچینی، علیرضا اخلاقی، علی حسینی‌ملک‌آباد و هادی باهنر بهره گرفته است و خواننده او حسین‌رضا اسدی که پیش از این نیز نشان داده خوانندن در نقطه طلایی صدای خود را به خوبی می‌شناسد، آواز متناسب و هماهنگی را درخورد اشعار ارائه کرده است. اعضای گروه همایون در اجرا ضبط اولین آلبوم ارسالان کامکار (ویولن)، علی‌رضا خورشیدفر (کنتر) (باس)، کریم قربانی (ویولنسل)، فرشید حفظی‌فرد (ابوا)، ناصر رحیمی (فلوت)، سینا جهان‌آبادی (ویولن – آلتو)، صائب کاکاوند (تار) و سه‌تار)، فرهاد مشتاق (تار)، پژمان پرنیا (تمبک)، حسین پرنیا (سنتور) بوده‌اند که اکنون علیرضا خورشیدفر به دیار باقی شتافته است.»

تازه‌ها

در شصت‌وپنجمین شماره «ماهور» منتشر شد

واکنش محافظ‌به‌مصاحبه‌فرهیختگان

در جدیدترین شماره فصلنامه موسیقی ماهور در بخش نقد و بررسی مقاله «لطفا نقد علمی بکنید» نوشته‌ای از آرش محافظ وجود دارد که در پاسخ به مصاحبه منتشرشده با محمدرضا درویشی در تاریخ چهارم آبان‌ماه ۹۳ روزنامه فرهیختگان است. تاملی بر گفته‌های محمدرضا درویشی درباره آلبوم عجملر، را محافظ به صورت مبسوط پاسخگو شده است و این پاسخگویی را وظیفه و احساس مسئولیت در مقابل علاقه‌مندان به آلبوم عجملر و همکارانش در آن طرح دانسته است که برخلاف میشل او را به پاسخگویی واداشته و کوششیده تا در برابر گفته محمدرضا درویشی، آهنگساز و پژوهشگر موسیقی که به‌اعتقاد وی با منطق مذکور انطباق زیرسوال برده، به‌طور مفصل نقض کند. او به بحثی مفصل درباره مبانی نظری‌ای می‌پردازد که پشتوانه اجرای آلبوم عجملر بوده‌اند.

در بخش مقاله‌ها، سعید یعقوبیان به بررسی ساختار دستگاه شور در ردیف میرزاعبدالله می‌پردازد و با توجه به تفاوتی که میان چیدمان گوشه‌ها در ردیف‌های‌سازی و آوازی این دستگاه وجود دارد و نیز با توجه به منطقی که احتمال می‌رود براساس آن گوشه‌های ردیف‌های مختلف مرتب شده باشند، پیشنهادی برای چیدمان گوشه‌های مختلف ردیف میرزاعبدالله که به‌اعتقاد وی با منطق مذکور انطباق بیشتری می‌تواند داشته باشد، ارائه می‌دهد.

در بخش یاد یاران این فصلنامه نیز مطلبی به مناسبت درگذشت محقق و موسیقی‌شناس برجسته، ساسان سپتا درباره شخصیت فرهنگی – علمی او آمده و چند مقاله از مقالات او درباره قمرالملوک وزیری تجدیدچاپ شده است. مطلب دوم بخش «نقد و بررسی» تجزیه و تحلیل فرمال نی‌نوا اثر حسین علیزاده است که توسط احمد حسینی به‌طور مفصل و مبسوط صورت گرفته و باید گفت نخستین‌باری است که چنین تجزیه و تحلیلی در این ابعاد مکتوب می‌شود. مولف این اثر را از جنبه‌های دیگر نیز تحلیل کرده است و دست‌اندرکاران فصلنامه ماهور ابراز امیدواری کرده‌اند که بتوانند در شماره‌های آینده آنها را نیز به‌تدریج به چاپ برسانند. تا فصلی دیگر این فصلنامه نیز یادداشتی قابل‌توجه و مهم در حوزه موسیقی است که سیدمحمد موسوی، مدیر موسسه ماهور در آن به بازنمایی تناقضات موجود در درک نهادهای اداری و اجرایی قانون‌گذاری و مجری قانون در موسیقی امروز ما می‌پردازد و تناقضات تصمیم و عمل در قوانین نامشخص و مبهم را به خوبی نشان می‌دهد.